

YHTEENVETO VUODEN 2012 TANSSIN ESITYS- JA KATSOJATILASTOISTA

Tilastoinnin perusteet

Tanssin tilastoihin kootaan suomalaiset ammattitanssiesitykset, niihin myydyt liput ja kokonaiskatsojamäärät sekä tuotetut kantaesitykset. Tilastossa ei ole mukana tanssijoiden tai tanssiryhmien osaesityksiä erilaisissa monitaiteellisissa tuotannoissa eikä tanssioppilaitosten oppilasesityksiä. Mukaan ei ole laskettu myöskään esimerkiksi televisiolle, videolle tai cd-romille tehtyjä koreografioita.

Tilastoinnin pääasiallisena lähteenä on käytetty suoraan teattereilta, tuotantoryhmiltä, tapahtumajärjestäjiltä, yksittäisiltä koreografeilta ja aluekeskuksilta kerättyjä tietoja. Vaikka keruumenetelmä ei ole täysin kattava, tilasto antaa varsin luotettavan kuvan suomalaisen taidetanssin esitysvolyymistä ja yleisömääristä.

VOS-tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten (teatteri- ja orkesterilain piirissä olevien) osalta tiedot kerää Teatterin Tiedotuskeskus. Tanssin Tiedotuskeskuksen kokoamissa tanssin tilastoissa tiedot yhdistetään siten, että suuret laitosteatterit (Suomen Kansallisbaletti, Helsinki Dance Company), VOS-toimijat, muut tuotantoryhmät ja yksittäiset koreografit käsitellään omina alaryhminään.

Tanssin moninaiset tuotantotavat aiheuttavat tilastoinnissa tiettyjä ongelmia. Vuoden 2008 tilastoissa noudatettiin ensimmäistä kertaa käytäntöä, jossa yksittäisten koreografioiden yhteistuotannot VOS-toimijoiden ja vapaiden ryhmien kanssa näkyvät myös yksittäisten koreografioiden kohdalla. Vuodesta 2006 alkaen on noudatettu käytäntöä, jossa sekä vapaiden ryhmien keskinäiset yhteistuotannot että vapaiden ja VOS-toimijoiden yhteistuotannot tilastoidaan molempien tuotanto-osapuolien kohdalla. Näistä käytännöistä syntyvät päällekkäisyydet otetaan huomioon kokonaisluvuissa.

Tehtäessä vertailuja vuosiin 2000–2005 kokonaislukuja on vapaiden ryhmien osalta verrattava tällöin julkaistuihin erittelytaulukoihin; näinä vuosina vapaiden ja VOS-toimijoiden yhteistuotannot tilastoitiin kokonaistaulukossa ainoastaan VOS-toimijan kohdalla.

Vuodesta 2003 alkaen vapaiden ryhmien ja koreografioiden yksittäiset vierailut VOS-teattereissa ja -tuotantokeskuksissa on tilastoitu ko. vapaiden toimijoiden yhteydessä. Lisäksi vierailuesitysten katsojat näkyvät ko. VOS-toimijan kokonaiskatsojamäärässä. Suomalaisen tanssin kokonaiskatsojamäärässä on huomioitu näiden keskinäisten vierailujen aiheuttama

päällekkäisyys. Lisäksi kokonaistilastossa on huomioitu gaala- yms. yhteisesityksistä syntyvät päällekkäisyydet.

Vuonna 2004 ja 2005 perustettujen tanssin aluekeskusten toiminta näkyy vuodesta 2005 lähtien erillisessä taulukossa. Taulukko kertoo, kuinka monen kantaesityksen ja esityksen järjestämiseen aluekeskukset ovat osallistuneet, ja mikä on näiden esitysten katsojamäärä. Kokonaistilastoissa esitykset ja katsojat tilastoidaan tanssiryhmän tai koreografian kohdalle. Aluekeskusten toiminta ei rajoitu pelkästään esitysten tuottamiseen. Keskusten muuta toimintaa ei tässä yhteydessä ole tilastoitu, joten esitys- ja katsojatilastot eivät kerro aluekeskusten toiminnan koko volyymiä.

Suomalaisten tanssijoiden ja tanssiryhmien vierailut ulkomailla on eritelty omaksi tilastokseen mutta ulkomaanvierailut sisältyvät myös kokonaisesityks- ja katsojamääriin. Tilastoihin ei ole otettu mukaan suomalaisten koreografioiden ulkomaisille ryhmille tekemiä teoksia.

Esitys- ja katsojamäärät

Tanssiesitysten kokonaismäärä vuonna 2012 oli 2 542, kun vuonna 2011 esityksiä oli kaikkiaan 2 628. Kun ilmaisesitykset ja vierailut luetaan mukaan, tanssiesitysten määrä nousee 2 829:ään. Kantaesityksiä tuotettiin yhteensä 182, kun vuonna 2011 kantaesitettiin 223 teosta. Tanssin kokonaiskatsojamäärä oli 395 286, vuonna 2011 luku oli 450 493.

VOS-tanssiryhmät ja -tuotantokeskukset tuottivat 41 kantaesitystä eli noin 20 prosenttia kaikista kantaesityksistä. Helsinki Dance Companyn ja Suomen Kansallisbaletin osuus kantaesityksistä on noin 2 prosenttia (4 teosta). Vapaiden tanssiryhmien osuus kantaesityksistä on 88 teosta eli noin 44 prosenttia. Itsenäisesti työskentelevät koreografit tuottivat noin 34 prosenttia kantaesityksistä (68 teosta).

Kymmenen VOS-toimijan osuus esitys- ja katsojamäärästä on edellisten vuosien tapaan suurin. VOS-toimijoiden osuus esityksistä oli noin 49 prosenttia (1 355 esitystä), kun vuonna 2011 se oli reilu 45 prosenttia (1 344 esitystä). Kaikista tanssin katsojista VOS-toimijoiden osuus oli reilu 38 prosenttia (164 368 katsojaa), vuonna 2011 vastaava osuus oli noin 44 prosenttia (213 605 katsojaa). Vuoden 2011 VOS-ryhmien katsojalukuihin vaikuttivat positiivisesti muun muassa Turun kulttuuripääkaupunkivuoden hankkeiden suuret katsojamäärät.

Suomen Kansallisbaletin ja Helsinki Dance Companyn osuus kokonaisesitysmäärästä oli 4,1 prosenttia (114). Niiden katsojaluku oli yhteensä 100 276 eli 23,4 prosenttia tanssin kokonaisyleisömäärästä.

Vapaiden tanssiryhmien osuus kokonaisesitysmäärästä oli noin 28 prosenttia (768 esitystä) ja katsojista reilu 20 prosenttia (87 518 katsojaa). Vapaiden tanssiryhmien esitysmäärä väheni hieman edellisvuodesta (791 esitystä 2011), katsojamäärässä tapahtui isompi pudotus, noin 22 500 katsojaa vähemmän kuin vuonna 2011, jolloin vapailla ryhmillä oli yhteensä 109 439 katsojaa.

Yksittäisten tekijöiden osuus kokonaiskatsojamäärästä oli noin 18 prosenttia (75 629 katsojaa), ja osuus esitysmäärästä 19 prosenttia (532 esitystä). Vuonna 2011 vastaavat luvut olivat 15,5 prosenttia katsojista (74 957) ja 23 prosenttia esityksistä (691). Yksittäisten koreografien kokonaiskatsojissa on suhteessa enemmän ilmaiskatsojia kuin tanssiryhmien luvuissa. Yksittäisten koreografien katsojista noin 52 prosenttia (39 166) on maksaneita, kun esimerkiksi vapailla ryhmillä maksaneita katsojia oli 85 prosenttia (74 499).

Tanssin aluekeskusten toiminnan osuus kokonaistilastoista näytetään erittelytaulukossa. Kokonaistilastossa ko. taulukkoon merkityt esitykset ja katsojat on tilastoitu tanssiryhmien tai koreografien kohdalla. Vuonna 2012 aluekeskukset osallistuivat 57 kantaesityksen tuottamiseen. Aluekeskukset tuottivat yhteensä 514 esitystä ja lisäksi vastaanottivat 160 vierailuesitystä. Aluekeskusten järjestämien esitysten kokonaiskatsojamäärä oli 82 837.

Aluekeskusten vuoden 2012 luvut eivät ole vertailukelpoisia edellisiin vuosiin, sillä luvuista puuttuvat Läntisen tanssin aluekeskuksen tilastot. Lukujen puuttuminen näkyy kokonaistilastossa erityisesti yksittäisten koreografien luvuissa. Silti sekä aluekeskusten että yksittäisten koreografien katsojamäärät ovat korkeammat kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2011 aluekeskusten tuottamien esitysten kokonaiskatsojamäärä oli 66 268.

Esitykset ulkomailla

Vuoden aikana nähtiin 38 suomalaisen tanssiryhmän ja koreografien teoksia yhteensä 28 eri maassa. Vuoden 2011 vastaavat luvut oli 43 toimijaa ja 28 maata. Ulkomailla järjestettiin 213 esitystä, joiden kokonaiskatsojamäärä oli 37 118. Tämä on noin 9 prosenttia suomalaisen tanssin kokonaisyleisömäärästä. Vuonna 2011 ulkomailla nähtiin 240 esitystä, joilla oli 58 603 katsojaa.

Kansainvälinen esitystoiminta on jo vakiintunut osaksi muutamien tanssiryhmien toimintaa. Suurimmalla osalla ryhmistä ei kuitenkaan ole resursseja järjestelmälliseen kv-toimintaan. Tästä johtuen kansainvälisen toiminnan volyyymi on edelleen altista vuosittaiselle vaihtelulle. Tilasto ei myöskään anna täysin kattavaa kuvaa suomalaisten tanssitaiteilijoiden ulkomaisista

vierailuista, sillä luvuista puuttuvat suomalaisten koreografien ulkomaisille tanssiryhmille tekemät teokset.

Vuonna 2012 isojen teattereiden ja VOS-toimijoiden osuus ulkomailla nähdystä tanssiesityksistä oli reilu 41 prosenttia (99 esitystä) ja kokonaiskatsojamäärästä noin 56 prosenttia (22 167), kun vuonna 2011 vastaavat osuudet olivat 40 prosenttia (114 esitystä) ja 52 prosenttia (32 418 katsojaa).

Vapaiden ryhmien ja freelancekoreografien osuus ulkomaanesityksistä oli lähes 59 prosenttia (140 esitystä), edellisvuonna vastaava osuus oli 60 prosenttia (165).

Kokonaiskatsojamäärästä vapaiden toimijoiden osuus oli vuonna 2012 noin 44 prosenttia (17 645) ja vuonna 2011 noin 48 prosenttia (29 443).

© Tanssin Tiedotuskeskus 2013